

176

358, 2

DIATRIBARUM
DOMESTICARUM
DECAS II.

QUAM

D. O. M. A.

PERMISSU ET CONSENSU

Amplissimi Jctorum Ordinis
in Academia Salana,

PRÆSIDE

JOHANNES CHRÖTERO,
OSTERBURGO-MARCHICO,

DEFENDERE CONABITUR

GEORGIUS BONENJEE /
Norimbergensis.

III. NON. OCTOBR..

JENÆ

TYPIS JOHANNIS WEIDNERI.

ANNO CHRISTI

1614.

NOBILITATE GENERIS, OMNI-
UMQUE VIRTUTUM SPLENDORE
AMPLISSIMO VIRO,

DN. JACOBO

von Thiel / in Gerlach /
Linterendorff / vnd Hör-
lach /

Parenti suo summa observan-
tia colendo,

*Hasce sui studii primitias dedicat
& consecrat*

Georgius von Thiel/
Respondens.

TYPIVS JOHANNIS WEIDNERI
ANNO CHRISTI
1714

NOBILISS. ET PRÆSTANTISS.
DN. RESPONDENTI.

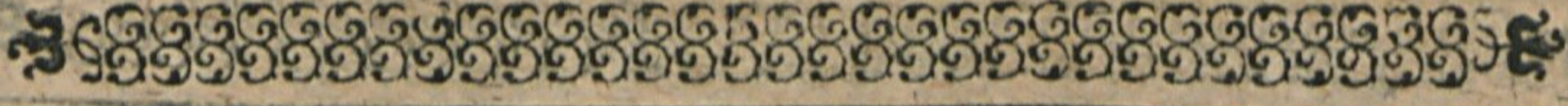
Nobile moliris facinus, cultissime THILI,
Atque paras vera Nobilitatis opus,
Dum velut intrepidus miles sub imagine belli
Sectaris sanctæ cognita signa DICES,
Cominus & Leges opponis Legibus, arma
Armis, & placidi classica Martis amas.
Sedulus huc tendas, hunc tentes sæpè laborem,
Sic quondam duplici nomine clarus eris.
Nam quamcunque tibi pepererunt stemmata laudè,
Ingenio poterit celsior esse tuo,
Et ceu nunc licito pugnas pro jure Parentum,
Sic quondam Patrie tutor & auctor eris.

Johannes Schröterus Præfes

Lubens meritoq; faciebam.

Tu ne etiam nostræ Themidos jam castra subire
Gestis, GEORGI, & militare
Sub signo illius, mihi quem rarissima virtus,
Candor, fides junxere dudum?

O gene-

O generosum animum! sic sic caput exsere vulgò;
Imagines Patrum piorum
Illustrare etiam propria virtute labora;
Pergas, feres certo tropæum.
Mnemosynè inscribet vivis tua nomina cedris,
Teq; ad cohum vehet sonoris
Patria carminibus; celebrabit laude. PERENNI
HONORE VIRTUS NAMQUE DIGNA.
Lubens meritoque scribebam
Christophorus Hœflichius Norimbergensis
Poëta Cæsarius.

GRatuler ut docto tibi vis Epigrammate, amice.
At nescis, quàm sit res mihi curta domi?
Hoc alii facient, donis quos divus Apollo
Talibus ornavit. His benè cedit opus.
At mihi nequaquam. Quare te spero quietum
Sic fore: cum sepè & sit voluisse satis.
Moris atque amoris ergò faciebam
Emanuel Feudius Lavingano Suevus.

DIA TRIBARUM
DOMESTICARUM

DECAS SECUNDA.

RESPONDENTE

GEORGIO BONZEL/
NORIBERGENSI.

QUÆSTIO PRIMA.

An §. justæ, vers. & servus, Inst. quib. ex caus. man.
non lic. sit accipiendus de procurato-
re ad lites?

*Magna sunt Doctorum digladi-
ationes de minore 25. annis, qui ple-
nam pubertatem seu 18. annum attigit, an
nimirum constitui possit procurator ad li-
tes? Nec desunt tam negantibus quam
affirmantibus rationes pregnantes: qui-
bus tamen utrinque commissis, in posteriorum trahimur sen-
tentiam, atque I. ita argumentamur: Si minor non potest fi-
eri procurator ad lites durante tantum causa impeditenti,
certum est, quod illa sublata ipsum impedimentum etiam
concidat, & admitti possit minor. At prius verum. E. Cau-
sa enim, que impedit minorem, non consistit in minori atate,
sed tantum in restitutionis in integrum beneficio l. 55. de pro-*

D

cur. At-

cur. Atqui hoc ipsum cessat, quando minor non est lesus, sed alius quidam, ne majori potius quam minori consulatur, l. 23. de minor. Poterit ergo minor esse procurator ad lites, si à majori constituatur. II. Non minus pratori sua majestas, l. penultim. de justit. & jure, l. 9. de jurisdict. & dignitas est asserenda, l. 1. prin. de pest. quam judicio auctoritas, l. 75. de jud. Atqui minor 25. major tamen 17. annis coram pratore postulare potest, dict. l. 1. §. 3. Quidni ergo procurator ad lites constitui, easq; expedire? presertim cum non debeat ei, cui licet, quod plus est, quod minus est, non licere, l. 21. de R. J. c. cui licet, extr. eod. Advocati autem munus gravius & honoratius est, quam procuratoris, l. 14. C. de adv. div. judicior. l. 7. C. de postul. juncta l. 16. & l. 34. C. de dec. lib. 10. §. fin. I. de except. II. Huc accedit, quod 18. annos natus potest judicare, ita ut sententia valeat, l. 57. de re judic. quanquam legi ad judicium suscipiendum agi nullo modo potest, l. 41. de recept. arbitr. qua in re differt à majore. Vide Dn. Arum. disp. ff. 7. th. 7. sic minor 20. annis consul fieri potest, l. un. §. 2. de off. cons. qui causam tamē manumittendi examinare debeat, ad quod examen magna requiritur judicij dexteritas. Vide Cujac. 22. obs. 16. Don. 18. com. 3. Giph. ad l. 51. de procur. n. 9. & seqq. Dn. Arum. Exerc. 1. th. ult. Förster. disp. 2. th. 18. Pac. cent. 2. q. 16. Bronch. cent. 1. aff. 49. Diff. Zanger. p. 2. de except. c. 8. n. 24. Sichard. ad l. 12. C. de procur. n. 10. Duar. de procur. c. 4. Gregor. Tholos. 49. Synt. 4. n. 11. Wes. in Par. ff. de procur. n. 4.

Idem alij conantur probare ex d. §. justæ, v. & servus, l. quib. ex caus. man. non lic. incommode. Quia ille §. loquitur de procuratore ad negotia, non ad lites, quod ita ostendo. I. quia ex superioribus constat, minorem non rectè ad li-

tes con-

tes constitui, quando in integrū restitui potest, d. l. 51. Atqui in hoc casu potest restitui, non tantū ex propria, sed & ex persona domini minoris, l. 3. in fin. & l. 4. de minor. ubi major dominus restituitur: Ergo minor: Argumentū n. à cōtrario sensu est validum, si leges non aduersentur, l. 1. pr. v. hujus de off. ejus, cui, & c. l. 20. §. 6. qui test. fac. poss. Mat. Steph. lib. 2. dial. jur. loc. 29. Id quod Justinianum aut compilatores ignorasse mihi non fit verisimile. II. Idem lucidè apparet ex l. 11. C. de procurat. ubi adultus seu minor non potest constituere procuratorem: cum enim non possit rebus suis superesse, l. 1. in fin. de min. multò minus dabit procuratorem ad lites, quæ res non minoris est momenti, quàm illa: Frustrà & hic queritur: Utrū eā ob causam ipsum manumittere possit. III. Non facitè procurator ad litem esse potest, nisi qui literis fuerit edoctus, l. 2. C. de post. Servi autem à liberalibus artibus olim sunt prohibiti, & ad sordida officia mechanicaq; opificia ablegati, Bod. lib. 3. de Repu. c. 8. p. 358. aut sanè rarò id accidit, quod leges non habent pensi, l. 3. de LL. IV. Postremò absurdum videtur, ut patronus à liberto in judicio defendatur, cujus tamen ipse patrociniū suscepit, arg. §. item major 13. I. de excus. tut. l. 5. C. de legit. tutor. Ant. Fab. libr. 1. Jurispr. tit. 6. pr. 7. ill. 4. Hillig. libr. 18. c. 3. lit. T. Dissentit Cujac. dict. obs. 16. Pac. 2. q. 16.

QUÆSTIO II.

An patria potestas sit juris civilis?

Quemadmodum multa sunt parentum in liberos beneficia, quibus eos affatim cumulare solent, gignendo, l. ult. §. 1. C. qui pot. in pignor. leg. 162. in f. educando, l. unic. §. 5. C. de rei uxoria act. l. 2. de donation. inter vir. & uxores, alendo, leg. ultim. C. de alend. lib. l. 5. §. 1. de agnos. &

al. lib. pro ipsorum salute, tam corporis, l. 8. §. 2. quod met. caus. l. 22. in f. ad L. Jul. de adult. quam animi, l. 14. de serv. expor. nocte dieq. vigilado, l. 42. §. 1. C. de Ep. & Cler. omnemq. ⁵⁰⁹ naturalem declarando, l. 15. de inoff. test. l. 3. §. 1. de admin. tut. l. 7. C. de cur. fur. ita vicissim lex natura jubet, ut liberi omnem pietatem parentibus exhibeant, l. 2. de just. & jur. tam matri, quam patri, l. 6. de in jus voc. l. 4. de cur. fur. l. 1. & 2. tot. tit. de obseq. par. & patron. eosq. nec verbis, nec factis ledant, l. un. C. de ingrat. liber. Nov. 115. c. 3. Hinc queritur: An patria potestas sit ex eodem jure naturali, an vero civili? Nos eam in ratione naturali fundamentum habere, sed ex civili jure descendere propugnabimus. I. per expressum textum §. 2. I. de patr. potest. ubi Imp. nullas alias gentes talem habere potestatem asserit, qualem Civis Romani: id quod Jctus Gajus clarius ita effert: In potestate nostra sunt liberi nostri, quos ex justis nuptijs procreavimus: quod jus proprium Civium Romanorum est: Si ergo proprium est Civium Romanorum, habere liberos in potestate, qua fronte id acceptum feremus juri gentium? II. Id est juris civilis, quod neque in totum a jure naturali recedit, nec per omnia ei servit, sed ei vel aliquid addit, vel detrahit, l. 6. de just. & jur. seu quod ex ratione civili est introductum, Anton. Fab. 1. Jur. tit. 2. pr. 5. Atqui potestas patria talis est: Licet n. J. C. naturalem reverentiam utrique parenti debitam tueatur, l. 2. C. de in jus voc. tamen potestatem inaequalem tribuit, l. 4. de cur. fur. imò eam soli patri assignat, non autem matri, §. 10. I. de adopt. l. 4. §. 2. de bon. poss. con. tab. unde etiam patria, tot. tit. I. & C. de patr. pot. vinculum familiae, l. 87. de acquir. her. jus patrum, l. 131. in fin. pr. de V. O. sacra patris, l. 20. C. de nupt. l. pen. §. 4. C. de

adopt.

adopt. dicitur. Hinc solus pater suos habet heredes, l. 1. de suis & leg. non mater, l. 13. eod. patris tantum consensus in nuptiis filij requiritur, l. 2. de rit. nupt. cum filio habetur pro una persona, l. ultim. C. de imp. & al. subst. l. 16. de furt. pupillariter substituere, l. 2. de V. & P. S. moderatè castigare, l. 2. ad L. Corn. de Sicar. l. 3. C. de patr. potest. (olim etiam occidere, l. 11. de lib. & post. l. ult. C. de patr. potest. l. 32. in f. de adult.) & necessitatis casu vendere, l. 2. & rubric. Codic. de patr. qui fil. distrax.. Contrà filius soli patri acquirit, l. 79. de acquir. her. l. 1. pr. si à par. quis man. l. 7. de pact. dot. cum patre contrahere, l. 50. ad SC. Trebell. & litigare nequit, l. 4. de Jud. & quæ sunt similia. In hoc igitur juri gentium aliquid est additum ex ratione quadam civili, non naturali. Ex hac siquidem si progrediendum fuisset, matri potius, quàm patri deberetur potestas in liberos, per Nov. 162. in f. III. Ratio autem civilis, cur patri tanquàm præmium quoddam potestas est concessa, fuit conservatio & propagatio familiarum, quæ ut salva sint Reipublicæ interest, leg. 1. §. 13. de ventr. insp. Quemadmodum autem per foeminas familia non amplificatur, quin potius cum illis interit, l. 195. in f. de V. S. ita multò minus sine legitimis nuptiis & viris, leg. 196. & l. 220. §. f. d. t. generis memoria relinquitur, Nov. 22. pr. Filij enim sunt columna familiarum, Eurip. in Iphigen. Stobe. serm. 77. p. 174. Quare ut mares allicerent ad matrimonia contrahenda, hoc tanquam præmium proposuerunt patribus, ut haberent in liberos jus vitæ & necis, l. 11. de lib. & post. l. ult. C. de patr. pot. (quod tamen progressu temporis est mitigatum, l. 5. de parricid. l. un. C. de his, qui par. vel lib.) atque ita in liberos immorigeros domestica castigatione animadverterent, l. 17. prin. de

furt. Vid. Ant. Fab. i. Jurispr. t. 8. pr. 1. pag. 291. IV.
 Hinc Ulp. in l. 8. pr. de his, qui sunt sui, jus potestatis, ait,
 moribus esse receptum. Mores autem licet interdum sumā-
 tur pro jure gentium, l. 8. l. 39. de rit. nupt. l. 35. de V. O.
 sapè tamen pro J. C. non scripto usurpantur, l. 2. pr. de V. &
 P. S. §. sine scripto I. de J. N. G. & C. l. 15. ff. de inj. l. 1. §.
 1. ad Sc. Vell. l. 12. §. 2. de jud. Alciat. 4. parerg. 21. A.
 Fab. 3. semest. 14. Duar. ad l. 14. §. eleganter, verb. con-
 tra bon. mor. sol. matr. Etenim si fides habenda Dionys. Ha-
 licarnass. lib. 2. patria potestas tempore Romuli cœpit. V.
 Accedit, quod soli Cives Romani sint in potestate patris, l.
 18. de stat. hom. non alijs, imò ne quidem liberi naturales, §.
 si adversus, I. de nupt. l. 19. l. 24. d. t. de stat. hom. Quod
 sanè absurdum foret, si ex jure gentium originem haberet.
 VI. Postremò alijs omiſſis hoc addam, quod potestas patria
 sit quodammodo contra jus natura, eiq; repugnet: Jus enim
 natura ita comparatum est, ut parentes acquirant, & illis
 thesaurizent, l. 7. pr. de bon. damn. l. 15. de inoff. test. l.
 50. §. 2. de bon. libert. Jure civili contra liberi acquirunt
 patri, l. 29. de acquir. her. §. 1. I. per quas personas cuique
 acquir. Hottom, & Cujac. ad tit. de patr. pot. Wes. ibid.
 ad §. fin. Wegner. disp. 2. th. 2. lit. E. Hanon. disp. 2. th.
 2. Wölner. disp. 2. th. 1. Ant. Fab. d. l. Diff. Coras. ad l.
 3. de his qui sunt sui, & c. Bodin, 1. de Rep. c. 4. Alb.
 Gentil. libr. 4. de nupt. c. 1. Clarissim. Vir
 Scip. Gentil. de bon. matern. cap. 1.
 Forst. disp. 3. th. 13.

An jure naturali parentum consensus ad nuptias liberorum requiratur?

Nuptias maritalis affectio, l. 32. §. 13. de don. inter vir. & ux. affectus alternus, Nov. 22. c. 3. seu consensus contrahentium mutuus facere dicitur, l. 30. de R. J. l. 15. de cond. & dē. l. 11. de sponsal. ita tamē ut ille sit legitimus, pr. I de nup. Cum a. velle non credatur, qui obsequitur imperio patris, vel domini, l. 4. de R. J. ideò filius f. quādiu est in potestate patris sine consensu ejus nuptias non rectē contrahit, l. 2. l. 9. l. 18. de rit. nup. l. 12. C. cod. l. 11. de stat. b. idq; in jure Rom. tam in filia, quā in filio f. civilem habet rationem. In filia quidem, ne matrimonia benē concordantia jure patrie potestatis turbentur, l. 1. in f. de lib. exh. quib. pater non consensit: Raptus n. esset si quis filiam meam à meo domo in suam me invito abduceret, A Fab. 1. Fur. t. 9. pr. 4. pag. 424. Nec mihi improbat ea, quam Ægid. Hortens. ad pr. t. I. de nupt. ex jure veteri deducit, quo matrimonium per coëm-tionem seu conventionem in manum viri fiebat, Ulp. t. 11. atq; foemina in potestatem mariti transibat. Quemadmodū igitur pater non cogebatur liberos emancipare invitus, l. 31. de adop. l. 4. C. de emanc. lib. l. p. unde lib. nisi certis de causis, l. 92. de cond. & demon. l. 5. si à par. quis man. Ita nec sine ejus consensu per nuptias potestate ejus filia liberaretur. Ratio in filiofam. nota est, ne scilicet patri invito agnascatur suus heres. Atq; hæc ex jure civili promanant. Idemne etiam de jure naturali dicendum. In negantium castra transibimus. I. Jus civile uti natura non per omnia servit, ita nunquam in totū ab ea recedit, l. 6. de justit. & jur. Quod si ergò consensus parentum requiretur etiam ex Jure Nature, dicendum

omninò

omnino esset, quod penitus ab eo jus civile fecisset divortium, in eo, quod non requirit consensum matris, (comparatur n. curator, l. 1. § 20. C. de nupt. cujus consensum de necessitate non requiri notum est ex l. 8. C. eod. § l. 20. ff. dict. t. sed patris duntaxat, qui filium habet in potestate, d. l. 2. de rit. nupt. non autem ejus, qui filium emancipavit, l. 25. eod. l. 3. § 5. de bon. poss. cont. tab. cum tamen jus natura nec inter masculum § foeminam, l. 14. pr. C. de leg. ber. l. 4. C. de lib. prater. nec inter patrem § matrē distinguat, sed omnib. ex æquo eandem reverentiam tribuat, l. 4. de cur. fur. § passim. Sic jus civile distinguit inter filios § emancipatos, d. l. 25. de rit. nupt. inter filios § filias, l. 18. l. 25. C. eod. quod itidem non facit natura, quæ omnes jubet parentibus parere, l. 2. de just. § iur. l. 2. C. de in jus voc. Sic in d. l. 18. § l. 25. consensus parentum definitur 25. annis, quod tamen omnino fieri non posset, si natura eum requireret, quæ est perpetua § immutabilis, §. sed naturalia, Inst. de jure nat. gent. § civ. Absurdum ergo foret, si diceremus, jus civile hac in re recessisse à JURE NATURALI, aut illud correxisse § sustulisse, l. 8. de cap. min. lex enim inferioris non potest tollere legem superioris, l. 4. de recept. arbitr. l. 13. § 4. ad Sc. Trebell. II. Ulterius ita pergimus: Cujus juris est causa exigens consensum parentum, ejusdem juris etiam est necessitas consensus, arg. l. 4. de just. § iur. l. 30. § pen. ad Leg. Aquil. nisi demus effectum priorem esse sua causa. Causa autem exigens est patria potestas § civilis, ut in quest. preced. monstratum est. Ergo ipsa etiam necessitas erit ex jure civili, § per conseq. falso adscribetur juri gentium. III. Porro jus civile nihil tollit nisi civile, §. ult. I. de leg. agnat. tut. l. 35. de R. J. Atqui paterni consensus necessitas per emancipationē,

civilem.

civilem modum, tollitur, l. 25. de rit. nupt. Cont. lib. 1. sub. cis. c. 4. n. 1. Ant. Fab. 1. Jur. tit. 9. pr. 3. pag. 424. Giph. ad leg. 30. de R. J. § ad pr. t. Inst. de nupt. Hortens. § Wes. ibid. Ant. Guibert. lib. 1. quest. memor. c. 12. Diss. Borcholt. de gradib. pag. 38. Henon. disput. 2. th. 3. membr. 2. Bronch. cent. 3. q. 1. Förster. disp. 3. th. 19. Gotthof. in l. 25. de rit. nupt. Wegner. disp. 2. th. 5. lit. D. Ant. Cöler. disp. 2. th. 18. lit. D.

QUÆSTIO IV.

An pater teneatur dotare filiam etiam locupletem?

Multæ sunt matrimonij difficultates, l. un. C. de impon. lucrat. descr. lib. 10. quas maritus sustinere cogitur, l. 20. §. 2. fam. her. quod ut commodius fiat, quasi sacoma quoddam laboris, ipsi datur dos, l. 7. l. 56. §. 1. l. 75. in f. de jure dot. l. 21. §. 1. de don. inter vir. & uxor. Unde fit, ut indotata non facile inveniant viros, l. 2. de jure dot. l. 18. de reb. aut b. jud. poss. aut malè à maritis habeantur, l. ult. ad SC. Vell. Quare ad officium patris vel maximè spectat, ut filiam suam dotet, l. ul. C. de dot. prom. imò id facere debet, l. 6. de collat. bon. & cogitur, l. 19. de rit. nupt. Cypræ. de sponsal. c. 6. §. 2. n. 7. Hottom. disp. jur. de dot. c. 3. n. 18. An autem eadem necessitas obtineat in filia locuplete, nō absrequiritur? Affirmativa nobis verior videtur. I. Quia dd. LL. loquuntur generaliter, nullumq; discrimen inter filiam divitem & pauperem faciunt: nostrum ergò non erit distinguere, l. 8. de publ. in rem act. II. Quid quod d. l. ult. C. de dot. promiss. loquitur de filia, quæ propriam habet substantiam: & tamen regulam: Paternum esse officium dotem dare pro sua progenie, ad filiam pauperem non restringit. sed & ad locupletem extendit. Nec est, quod Alciatus libr. 8. Parerg. capit. 3.

ugens Φύετον quærat in distinctione officij & necessitatis: quan-
 quam n. illam suis terminis permittimus, leg. 17. §. 3. commod.
 hoc loco tamen probare non possumus, tum propter verbum
 COGUNTUR in d. l. 19. & vocẽ DEBET in d. l. 6. adhibitã, quib.
 locis necessitatem patri impositam, quis ita cœcus est, ut nõ vi-
 deat? tum etiam, quod verbum officij nõ semper significet vo-
 luntatem, sed sæpè etiã necessitatem, l. 21. de reb. cred. quod Du-
 ar. ad t. solu. matr. de dotib. c. 3. probat per rub. de off. prat. off.
 prat. off. proc. & c. III. Surrogatum sapit naturam ejus, in cu-
 jus locũ surrogatur, l. 1. §. 10. v. nam si ff si is, qui test. lib. §. fue-
 rat, l. de act. Eberh. in loc. à vi surrog. Atqui dos interdum suc-
 cedit in locum legitimæ, quando nimirum ad excludendam
 inofficiosi querelã in eam est imputanda, l. 29. C. de inoff. test.
 Ergò etiam ipsius legitimæ naturam induit, quæ hæc est, ut nõ
 tantum liberis inopibus, sed & diuitibus debeatur, Nov. 115. c.
 3. IV. Præterea magnus est dotiam favor, l. 1. sol. matr. & in du-
 bio pro illis respondere melius est, l. 70. de jure dot. l. 85. de R. J.
 Casus a. hic ex parte adversariorum est dubius, cum omni de-
 stituatur juris textu. Ergò potius est ut dotem filie etiam di-
 viti sartam & tectam defendamus, ne alioquin fortuna, quæ
 prodesse voluit, noceat. V. Quin & patris ipsius interest, ut fi-
 liam habeat dotatam, l. 71. de evict. ean. sine liberis defuncta
 ad ipsum dos revertitur, l. 17. de SC. Maced. l. 6. pr. de jure dot.
 l. 4. C. sol. matr. licet cum voto ejus ita contrahatur, ut semper
 sit cum marito, l. 1. d. t. de jure dot. Giph. ad l. ul. C. de dot. pro-
 miss. Ant. Guibert. de dotib. c. 3. n. 13. Diff. Alciat. d. l. Duar.
 d. c. 3. Coras. ad l. 19. de rit. nup. Conn. lib. 8. com.
 c. 8. n. 7. Fach. lib. 10. con. c. 38.

An ratihabitio locum habeat in nuptiis?

Utilis & ardua questio est de ratihabitione parentis nuptiis liberorum contractis accedente, an nimirum faciat, ut liberi ex ejusmodi matrimonio progenerati, sint legitimi ab initio contractarum nuptiarum, an verò à momento impetratæ ratihabitionis? Medium est optimum, l. 3. si pars her. pet. Nov. 105. pr. ideoq; distinguimus, utrum pater ab initio contradixerit nuptiis, an verò ignorans nuptias contractas esse, postea eas ratas habuerit? Et posteriori hoc casu eam locum habere asserimus. I. Quia ad legitimas filij nuptias non requiritur consensus parentis expressus, sed suffi. it, si non expresse contradicat, l. 7. in f. de sponsal. l. 5. & l. 25. C. de nupt. ubi de patre furioso hoc affirmatur, qui cum ignorante l. 4. de divort. & rep. rectè comparatur. Atqui pater hic nunquam contradixit, non tempore contracti matrimonij, quia nescivit: non etiam tempore ratihabitionis, quia jam nuptias confirmat, atq; ita consensum, qui antea latebat, exprimit. II. Quia aliàs quilibet potest renunciare juri & favori pro se introducto, l. 51. C. de Ep. & Cler. l. pen. C. de pact. Novel. 136. c. 1. Necessitas a. consensus paterni data est patri in ipsius favorem, prerogativa quadam speciali, uti ex q. 2. rat. 3. constat. Ergo huic etiam si voluerit, renunciare poterit tacendo, tacitumq; consensum ratihabitione declarando. III. Quia & in alijs ratihabitio mandato comparatur, l. 12. in f. de solut. l. ult. C. ad SC. Maced. l. 60. de reg. jur. etiam in illis actibus, in quibus filius sine patre nihil facere potest, leg. 6. §. 1. de acquirend. hereditat. l. 3. §. 7. l. ut. de bõ. poss. l. 65. pr. ad SC. Treb. & semper retrahitur, l. 16. §. 1. de pig. In quo etiã differt ratihabitio à jussu & mandato,

quæ pertinent ad negotia futura, l. 12. §. 14. mandat. l. 25. §. 4. de acquir. her. & ab auctoritate, quæ ad præsentia refertur, l. 3. de auct. tut. §. tutor Inst. eod. Illa autem ad præterita, ut ex dictis legibus constat. IV. Quia quædiu pater ignorat, tamdiu de ipsius dissensu nihil certi constat. sunt igitur inpendenti, ita ut si postea cognitis illis non contradicat, valeant etiam ab initio; sin verò contradicat, amittant vim & valorem, arg. l. 22. §. 2. de capt. & postlim. non enim planè sunt injustæ nuptiæ, cum patre non invito sint contractæ; nec planè justæ, cum de consensu ejus dubitetur, l. 68. de jure dot. Vide Marc. Lycklamam. 7. membr. 18. Ant. Guibert. de matr. c. 4. n. 111. Wes. ad pr. Inst. de nupt. Bronch. cent. 3. ass. 4. Diff. Cont. 1. disput. 7. Hottom. ill. q. 9. Cujac. 3. obs. 5. Vult. lib. 1. Jurispr. c. 18. n. 91. Förster. disp. 3. th. 21. Harprecht. ad pr. Inst. de nupt. n. 63. Rober. disp. 2. th. 5. Wegner. disp. 2. th. 5. lit. D. Erucl. Don. lib. 13. c. 20. lit. L.

QUÆSTIO VI.

An maritus uxorem refractariam verberibus
coercere possit?

Hubertus Giphanius antecessor quondam Altorfinus egregius, ad l. 8. §. 2. de repud. refert ex Friderico ab Herberstein Legato Friderici Imperatoris ad Moscos, apud dictum populum moris esse, ut uxores sæpius vapulent à maritis: feminas enim nisi frequenter verberentur, conqueri se à maritis non amari. Insigne affectus & pietatis conjugalis testimonium! Hinc dubium movetur: An maritus conjugem parum obsequentem plagis afficere possit? Negativa nobis arridet. I. Quia verbera ab ingenuis fœminis aliena sunt in tantum, ut si uxor conqueratur & probari possit, se à marito plagis exceptam, detur divortium, d. l. 8. §. 2. C. de reput.

II. Ma-

II. Major est pietas patris erga filiam, quam mariti erga uxorem, l. 22. §. fin. de adult. major itidem potestas illius, quam hujus, l. 2. §. 1. sol. matr. l. 7. C. de nupt. l. 1. §. ult. de lib. exhib. Et tamen non licet in filium vel filiam debacchari & sevire, l. 5. de L. Pomp. de parricid. ita ut etiã nexus ille divinus, l. 10. pr. C. de adopt. & inestimabilis potestas, l. 114. §. 8. propter filium contra pietatem malè tractatum dissolvatur, l. ult. si à par. quis man. Multò magis igitur licentia illa marito erit adimenda, & impetus facile decernentis & sevientis viri refrenandus, d. l. 22. in fine.

III. Quia uxor est mariti socia, leg. 4. de crim. expil. her. particeps divini & humani juris, l. 1. de rit. nupt. vitæ, l. 1. de act. rer. amot. familiae & domus consors, l. 1. §. 15. de SC. Silan. Socij autem inter se jus fraternitatis habent, l. 63. pro soc. inter quos discordia nuda, (nedum verbera) est summo studio cavenda, l. 6. §. 2. inf. C. de bon. quæ lib. Multò magis igitur inter conjuges. IV. Exceptio confirmat regulam in casibus non exceptis, l. 12. §. 43. de instrum. & instr. leg. l. 12. prin. de iud. Nos autem pro nostra sententia ponimus regulam, cujus exceptio est in Nov. 117. c. 14. juncto cap. 8. ubi certæ quædam causæ recensentur, ob quas uxor à marito vapularè potest. Ergo sequitur quod extra eas contrarium sit dicendum. 5. Quia maritus debet uxori suæ pietatem & affectionem, l. 41. pr. de leg. 1. Pietas autem non consistit in atrocitate aut fustibus, l. 5. de parricid. sed potius in communiõne bonorum & malorum, leg. 22. §. 7. sol. matrim. VI. Idem exigunt etiam divinarum scripturarum oracula, Ephes. 5. v. 25. ubi maritus jubetur unicè diligere uxorem, ut CHRISTUS Ecclesiam, Coloss. 3. vers. 19. omnis amarulètia abesse jubetur. 1. Pet. 3. v. 7. uxori debetur honor:

Multò magis igitur venia, Don. 13. com. 21. Dan. lib. 2. Ethic. Christ. c. 13. Steph. Guaz. 2. libr. 3. civil. convers. pag. 456. Cas. lib. 1. sp. civ. c. 1. inf. Tiraq. l. connub. 8. n. 10. & seqq. Cöler. disp. 2. probl. 4. Diss. Cram. disp. 2. t. b. fin. Arnif. libr. 1. Pol. c. 3. p. 84. Quamquam interim non negamus, uxorem marito debere reverentiam, l. 1. §. 7. C. de rei uxor. act. l. 14. §. ult. solu. matr. non tantum verbis, l. 88. §. 2. l. 57. de don. int. vir. & ux. l. 41. §. 4. de leg. 3. sed & re ipsa exhibendam, l. 48. de oper. lib.

QUÆSTIO VII.

An propter vitium Sponsæ illatum matrimonio dissolvi possit?

Quamquam leges civiles plerumq; ad liberandum, quàm ad ligandum sunt proniores, l. 47. de O. & A. id tamen nec semper, nec indiscretè sequuntur, l. 5. de O. & A. l. 17. §. 3. comm. Etenim quod semel placuit, displicere ulterius nequit, l. 9. de negot. gest. l. 8. §. 6. quib. mod. pign. solv. l. 1. §. 10. de separat. præsertim ubi alterius versatur injuria, l. 75. de R. J. Id quod tantò facilius in matrimonio admittendum, quantò fortius & arctius est vinculum, utrumq; conjugem constringens, quod eo animo contrahitur, ut sit perpetuum, l. 1. de jure dot. & contineat individuanam vitæ consuetudinem, §. 1. I. de patr. potest. Verùm quia mala hominum voluntates ad plenum prohiberi non possunt, c. hac ratione 31. q. 1. ideò non tantum jure divino, vide decad. 1. q. 1. inf. sed etiã civili certæ causæ inductæ sunt, l. 8. C. de repud. & Novell. 117. ex quibus divortium non tam præcipitur, d. c. hac ratione, quàm permittitur, c. nervi, §. est tamen, dist. 13. Est enim interdum absurdum aliquod permittendum, ne absurdius sequatur, l. 51. §. pen. ad l. Aquil. l. 88. pr.

ad l.

ad l. Falcid. & inter duo mala minimum eligendum, l. 200. de R. J. c. 1. d. dist. 13. An autem inter causas divortij permissas, etiam sit collocandum vitium sponse illatum, tam inter Theologos, quam Jctos sepè questum est? Nos licet à jure canonico negativam approbatam non ignoremus, c. 29. q. 1. c. quèadmodum, ex. de jurej. affirmativã rectè defendi posse putãus, idq; sic probãus: Vitium sponse illatũ est aut ante sponsalia, aut post. Si ante sponsalia vitiata est, tum divortium quidem ut interveniat, necesse non est, quia matrimonium non fuit; sed repudium permittitur. I. Quia ad omne conjugium tanquam causa efficiens proxima requiritur consensus, l. 15. de cond. & dem. l. 30. de R. J. l. 20. C. de nupt. l. pen. C. de incest. nup. l. 11. pr. C. de repud. At quis hic consensum intervenisse putet, ubi vel maximus est error? l. 15. de jurisd. l. 2. de jud. l. 116. in f. de R. J. Sponsus enim dum ducit sponsam, non consentit simpliciter in personam sponse, qua talis, sed quatenus est casta & honesta, argument. leg. 11. §. penultim. ad l. Jul. de adult. Est ergò error hic non in nuda qualitate, sed quodammodo in ipse re, qui utique vitiat contractum, c. tua, de sponsal. c. un. 29. q. 7. l. 8. c. de jur. & fact. ignor. quemadmodum si quis ancillam pro libera emit, l. 11. §. 5. de act. empt. II. Accedit, quod ubi forma rei nõ adest, nec ipsa res subsistere possit, l. 13. §. 1. de V. O. l. 36. pr. de usuf. l. 3. §. 1. commod. hæc n. est cuiusq; res major pars, & dat ipse esse, l. 9. §. 3. ad exhib. Ea verò in hoc negotio cõsistit in mutua affectione, l. 32. §. 13. de don. int. vir. & ux. Novell. 22. c. 3. Nov. 117. c. 4. in f. l. 11. C. de natur. lib. in divini & humani juris, l. 1. de rit. nupt. seu rerum divinarum & humanarũ, l. 4. C. de crimin. expil. her. bonorum & malorum communionem, l. 22. §. 7. sol. matr. Inter vitiatam verò & maritum (ut eum ἀγαπῶ ex κῶς ita appellẽ) non est animorũ conjunctio, sed alienatio;

non amor

non amor, sed odium: non concordia, sed dissidium, uti pulchre ostendit Imp. Leo in Nov. 93. Ergo nec forma matrimonij: Ergo nec matrimonium. III. Tralaticium est, quod dolus malus, qui dedit causam contractui bonae fidei, ipsum faciat ipso jure esse nullum, l. 7. princ. de dol. mal. l. 3. in f. pro soc. Vide Trentl. vol. 1. disp. 28. tb. 2. lit. F. quod idem in matrimonio dicendum, cum sit societas, l. 1. rer. amot. Först. disp. 3. tb. 8. Et sic bonae fidei contractus, l. 3. C. pro soc. l. 78. Et l. seq. ff. eod. §. 28. I. de act. In primis vero quia qui fallitur, non paciscitur, vel non videtur consentire, l. 9. §. 2. de transact. Tiraq. in l. si unquam in prefat. n. 97. C. de revocat. donat. Martin. Benckendorph. in Rep. l. foemina, de R. J. fol. 693. Et hinc est, quod dicitur dolum malum à contractibus bonae fidei abesse oportere, l. 6. §. fin. de act. empt. Reliqua brevitatis omitto, Et ad alterum disjunctivae nostrae membrum me accingo.

Quod si igitur post sponsalia celebrata deflorata est sponsa, iam datur divortium. I. Quia Sponsus habetur pro marito Et genero, l. 5. de test. l. 8. l. 6. §. 1. de gradib. Et affin. sicut Et sponsa habetur pro uxore, l. 74. de jure dot. l. 13. §. 3. de adult. l. 5. C. de bon. quae lib. Atqui maritus qui uxorem in adulterio deprehensam non dimittit, lenocinium exercet, l. 2. §. 9. l. 29. pr. ad L. Jul. de adult. l. 37. §. 1. de minor. II. Hinc etiam in jure divino sponsa vitata eandem poenam sustinuit, quam adultera, ut patet ex c. 22. Deut. vers. 20. Et seq. Levitic. 20. v. 10. III. Quia contraria sententia admissa uxori fallaci prodesse dolus, quod est iniquum, l. 134. in f. de R. J. l. 2. de eo, per quem fact. est, l. 12. de dol. mal. cum potius debeat puniri, l. 4. §. 2. de noxal. act. IV. Praeterea, quod multa incommoda inde orirentur, si maritus ejusmodi uxorem

retine-

retinere cogeretur, c. 12. § 14. de sponsal. cum coactiones plerumq; soleant difficiles habere exitus, c. requisivit 17. d. t. Consentiant nobiscum ex Theologis, Luther. tom. 4. Jen. Germ. t. Antwort vnd Bericht D. Mart. Lutheri auff eine Chesache/ § tom. 2. Germ. t. Vom ehelichen Leben/pag. 168. Simon Pauli in meth. 4. par. de conjug. pag. 42. Wigand. de divor. tit. de sponsal. § stupr. pag. 182. Beza in tr. de divor. pag. 77. § alij. Ex Jurisconsultis, Sneider. de nupt. p. 4. n. 59. Alb. Gent. lib. 6. de nupt. c. 13. Nic. Reusn. lib. 1. consult. jur. q. 5. Dn. Arum. Exer. 2. th. 15. Haen. disp. 2. th. 7. Wegner. disp. 2. th. 5. lit. c. Vid. Speckhan. cent. 2. class. 2. q. 7. Diss. Wes. in Par. ff. de rit. nupt. num. 8. Först. disp. 3. th. 23. Wölner. disp. 2. th. 12. § quodamodò Hierò. Setzer. disp. 2. th. 5. cujus tamè limitationem, ut § alias, prompti admittimus.

QUÆSTIO VIII.

An legitimatio per subsequens matrimonium fieri possit sine dotalibus instrumentis?

Quemadmodum Reip. interest, ut hominum potius, quàm pecuniarum adjectione augeatur, l. 7. §. 3. de bon. dam. ita vel maximè refert, ut id fiat incremento civium legitime natorum, l. 2. in f. C. de indict. vid. toll. non tantum ut genus hominum conservetur, Nov. 39. pr. § Nov. Leon. 26. pr. sed § ut generis profapia renovetur, Novell. 22. pr. ejusq; perpetua memoria, l. 220. §. f. de v. s. cum familiarum dignitate incolumis perseveret, l. 1. §. 13. de insp. ventr. Hinc certi quidam modi in jure civili reperti, quibus vel ab initio legitimi liberi nascuntur, vel postea efficiuntur: Inter quos non est postrema classis ille, qui fit per subsequens matrimonium, Nov. 89. § N. 94. §. ult. l. de nupt. quo omnia vitia præterita ita per purgantur, ut nullum labis super sit vestigium, c. tanta, ext. qui fil. sint leg. An

F

autem

autem ad hujusmodi legitimationē requirantur instrumenta dotalia? Dubio non caret. Non putāus. I. Hoc n̄ indubitātū est, legitimationem hanc tantummodo dependere ex subsequente matrimonio, ad cuius essentiam requiritur cōsensus, l. 30. de R. J. l. 15. de condit. & demon. l. 13. l. 22. C. de nupt. non a. dos. Licet n̄. hac sine illo non subsistat, l. 3. de jure dot. illud tamen sine hac optimè, Nov. 22. c. 3. Posita igitur causa beneficii, ipsum etiam beneficium poni necesse est, l. 68. de R. J. Quorsum ergo instrumenta? ad probationem, Nov. 117. c. 4. non ad affectionem matrimonialē inducendam, l. 10. C. de nat. lib. II. Quod in super expresse constat ex l. 4. §. 4. C. de adv. div. judicū & d. N. 117. c. ubi non est fortior effectus nuptiarum cum dotalibus instrumentis contractarum, quàm earum, quæ hisce fuerunt destituta: omne n̄. jus ex solo affectu metitur Imperator. III. Huc facit, quod legitimatio fieri potest per matrimonium in ultimo vitæ articulo contractum, uti docet Gail. 2. obs. 141. num. 8. Borch de gradib. p. 188. Bronch. cent. 1. misc. 97. Hænon. disp. 2. th. 15. per l. 106. de cond. & dem. Nulla n̄. etas huic rei impedimento est, l. 6. pr. de lib. & post. Dotis a. constitutio ad orcum abiturienti nihil proderit. IV. Ad stipulatur nobis jus canonicum, d. c. tanta, ex. qui fil. sint leg. Vid. Gail. d. obs. 141. n. 3. Förster. lib. 6. de success. c. 21. n. 6. & seqq. Cuj. 13. obs. 4. Don. 2. com. 21. Dn. Arū. Ex. 2. th. 16. Goth. in l. 11. pr. C. de rep. Bronch. d. aff. 97. Diss. Fach. lib. 1. contr. 51. Borch. ad §. f. de nupt. & in tr. de grad. p. 188. Speckhan. cent. 2. class. 2. q. 5. n. 7. Elias Rober. disp. 3. th. 2. Hænon. disp. 2. th. 18. Wegner. disp. 2. th. 7. lit. D.

QUÆSTIO IX.

An Quarta Divi Pii sit omnium bonorum, an v. tantum ejus portionis, quæ ab intestato esset futura?

Cum in arrogatione magnum versetur momentum, l. 2 §.

fin. l.

*fin. l. 15. pr. l. 40. pr. de adopt. §. pen. l. eod. ita ut si quis dando se
 in arrogandum cum capite fortunas quoque suas in familiam
 & domum alienam transferat, l. 11. §. 2. de bono. possess. sec. tab.
 ideo impuberes non possunt arrogari, nisi per principale re-
 scriptum, & causa cognita, de qua est in l. 17. §. 2. 3. & 4. ff. de
 adop. & nisi arrogans cautionem de bonis pupilli arrogati re-
 stituendis praestet, l. 18. & seqq. d. t. Quibus & hoc fuit additum,
 ut si arrogator filium sine causa emancipet, vel exheredet: co-
 gatur ipsi restituere omnia, quae ad ipsum pervenerunt, atque
 insuper quartam partem suorum bonorum relinquere, §. 3. l.
 d. t. Scilicet extraneus affectus non est magnus, l. 7. C. de cur.
 fur. & facile in arrogati praedictum dissolvi potest: ubi igitur
 natura non est satis valida, legibus succurrendum est, ut
 in hoc casu Divi Pij constitutione factum, l. 2. de adopt. Quae ta-
 men an sit accipienda de quarta omnium bonorum, quaeritur.
 Affirmativa nobis placet. I. Per l. ul. si quid in fr. patr. ubi de-
 betur arrogato 4. omn. bon. quae mortis tempore defuncti fu-
 erunt. Non tantum a legitima ab intestato debita fuit arro-
 gatoris, sed omnia & universa. E. ex hisce omnibus quarta erit
 deducenda. Quod innuit l. 2. C. de adopt. l. 1. §. 21. de collat. bo.
 II. Quia quarta haec dicitur ex alienum, l. 8. §. 15. de inoff. test.
 principali providentia ex bonis arrogatoris deducendum, l.
 22. §. 1. de adopt. III. Cum igitur versemur in certis, locus non
 est conjecturis, l. 25. §. 1. de leg. 3. l. 137. §. 2. in f. de V. O. Tuentur
 hanc sententiam, Don. 2. com. 23. Vaud. 1. q. 29. Govean. 1. var.
 c. 5. n. 19. Treut. vol. 1. disp. 2. th. 9. lit. E. Borch. ad §. 3. l. de adop.
 Dn. Arum. Exerc. 2. th. 19. Rober. disp. 3. coro. 2. Hen. disp. 2. th.
 23. Wegner. dispu. 2. th. 8. lit. N. Diff. Accurs. in l. 22. de
 adopt. Jas. ibid. Myns. Sneider. Wes. ad d. §. 3. Vult.
 ibid. & lib. 1. J. R. c. 22.*

An exhereditatio dissolvat patriam potestatem?

Qua providentia Romani jus patrie potestatis introduxerint, dictum est in q. 2. Id v. cum fuerit inestimabile, l. 114. §. 8. de leg. 1. Et quodammodo divinum, l. pen. pr. C. de adop. non facile solutum est, nisi certis de causis, t. I. quib. mod. jus p. pot. toll. Quib. alij exheredationem addunt. Non recte. I. Quia in l. 20. pr. de bon. poss. contr. tab. exheredatus dicitur mansisse in potestate. II. Idem dilucide colligitur ex eo, quia effectus pat. p. Et post exheredat. maneat, ut substitutio pup. l. 1. §. 2. de V. Et P. S. ju. pr. I. t. de P. S. datio tut. l. 4. l. 10. §. 2. l. 31. de test. tut. j. §. 3. I. de tut. l. 73. §. 1. de R. J. Suias, arg. l. 6. pr. de lib. Et post. unde exheredatus retinet jus sacrorum, l. 6. de relig. quod tribuit patria potestas, l. 6. pr. C. de bon. qua lib. l. 20. C. de nupt. jus familiae, l. ult. unde leg. l. 46. fam. herc. quod ex eodem fonte promat, l. 87. de acq. her. Et c. An. Fab. 9. conj. 20. Först. 2. de succ. ab int. c. 18. n. 40. Först. Jun. disp. 13. tb. 30. Hott. 9. obs. c. 10. Diff. Don. 7. com. c. 2. Vacon. 3. decl. 50. n. 6. Et seqq. Govean. 1. var. 5. n. 16. Sed satis.

00 A 6440

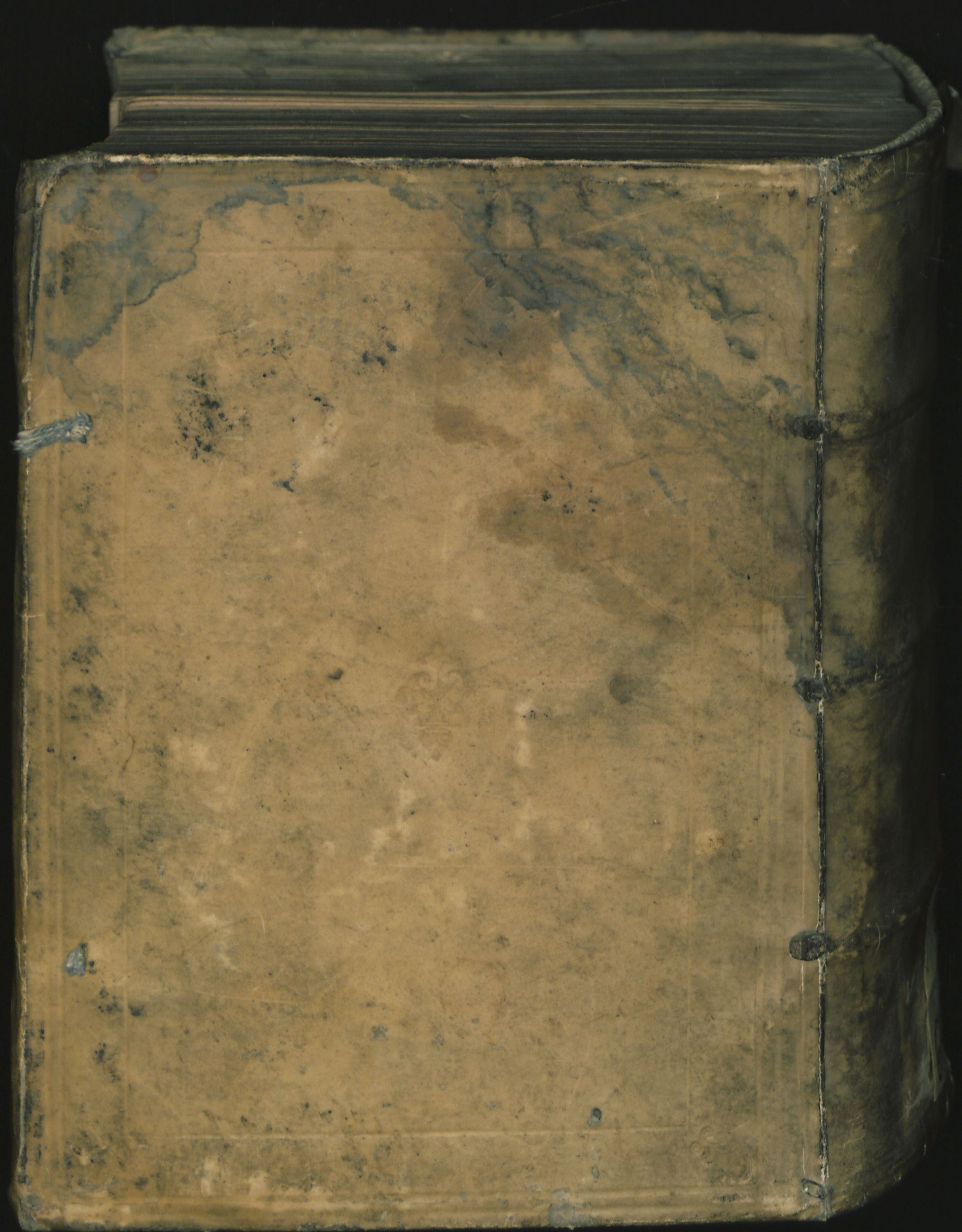
ULB Halle 3
002 937 344

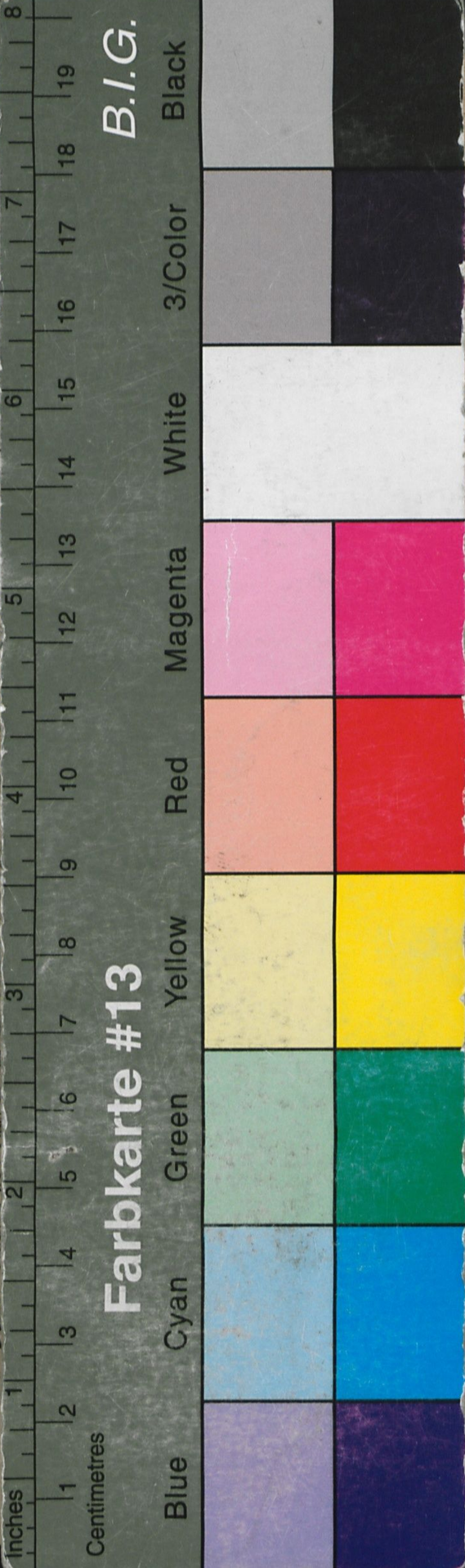

VD17

Reho ✓

276

BARUM
 CARUM
 AS II.

M
 M. A.
 CONSENSU
 torum Ordini-
 niâ Salanâ,
 IDE
 HRÖTERO,
 MARCHICO,
 CONABITUR
 N E N J E E /
 gensis.
 CTOBR..
 Æ
 IS WEIDNERI.
 HRISTI
 4.

